

Zalecenia dotyczące ukierunkowanych konsultacji WPRyb/WOR

AAC 2022-11

marzec 2022

Komitet Doradczy ds. Akwakultury [Aquaculture Advisory Council, AAC] wyraża wdzięczność za wsparcie finansowe otrzymane od UE

Indeks

Indeks	2
Zalecenia dotyczące ukierunkowanych konsultacji WPRyb/WOR	3

Zalecenia dotyczące ukierunkowanych konsultacji WPRyb/WOR

Artykuł 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFEU, 2012) ustanawia dzielone kompetencje Unii i jej państw członkowskich w zakresie kilku „głównych dziedzin”, w tym rolnictwa i rybołówstwa. Zgodnie z powyższym artykuł 38 TFEU stwierdza, że Unia powinna ustanowić i wdrożyć wspólną politykę dotyczącą rolnictwa i rybołówstwa. Wspólna polityka rybołówstwa (WPRyb) początkowo wchodziła w skład wspólnej polityki rolnej (WPR), ale w roku 1970 stała się odrębnym dokumentem. Akwakulturę włączono w WPRyb w roku 2013, ale TFEU nie wymienił jej jako jednej z głównych dziedzin. Znalazło to odbicie na stronie Komisji dotyczącej WPRyb: „Aktualna WPRyb skupia się na zarządzaniu rybołówstwem, co obejmuje akwakulturę.”¹

Nadrzędne podejście do WPR wyraźnie się różni od podejścia do WPRyb, co stanowi odzwierciedlenie faktu, że rybołówstwo jest czynnością myśliwską na wspólnej własności, zaś rolnictwo jest czynnością uprawy. Dlatego też WPR m.in. dąży do zwiększenia produktywności rolnej, zaś WPRyb do zachowania stad ryb/zarządzania gospodarstwami rybackimi i promowania zrównoważonej akwakultury.

WPR ma następujące cele: 1. Wspieranie rolników i poprawa wydajności rolnictwa przez zapewnienie stabilnych dostaw żywności po przystępnych cenach, 2. Zapewnienie unijnym rolnikom odpowiedniego standardu życia, 3. Wspieranie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i przeciwdziałania zmianie klimatu, 4. Ochrona obszarów wiejskich i krajobrazów w całej UE 5. Kultywowanie gospodarki wiejskiej przez promowanie zatrudnienia w rolnictwie, przemyśle rolno-spożywczym i w sektorach powiązanych.

WPR oferuje rolnikom wsparcie, ponieważ² 1. Uprawy to działalność ryzykowna i niejednokrotnie kosztowna, 2. Rolnictwo bardziej od innych sektorów jest zależne od pogody i klimatu, 3. Istnieje nieunikniony odstęp czasowy między popytem konsumentów a zdolnością rolników do zwiększenia podaży, 4. Rolnicy w UE są poddawani presji zwiększenia ogólnoświatowego handlu produktów żywnościowych i uwolnienia handlu, 5. Nowe rozwiązania na rynkach całego świata zwiększają konkurencję oraz 6. Ze względu na globalizację i wahania podaży i popytu ceny na rynku rolnym są w ostatnich latach bardziej zmienne, co dodatkowo zwiększa obawy rolników. Takie niepewności związane z działalnością rolną uzasadniają ważną rolę, jaką odgrywa sektor publiczny w zapewnieniu rolnikom sieci bezpieczeństwa w kontekście dochodu.

Natomiast zawarte w WPRyb odwołania do akwakultury obejmują jedynie niewiążące strategiczne wytyczne Unii, wieloletnie krajowe plany strategiczne państw członkowskich, otwartą metodę koordynacji oraz Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA).

¹ https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/policy/common-fisheries-policy-cfp_en#ecl-inpage-567

² https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/income-support-explained_en

Akwakultura to działalność hodowlana oparta na koncepcji zbliżonej do rolnictwa. W przeciwieństwie do połowów nie jest to działalność łowiecka.

Komitet Doradczy ds. Akwakultury (AAC) jest zdania, że aktualna stagnacja w rozwoju zrównoważonej akwakultury w UE stanowi bezpośrednią konsekwencję takiego niewiążącego podejścia. Co więcej, wprowadzone WPRyb środki na potrzeby akwakultury nie są wystarczające, zaś niepewność gospodarcza i argumenty leżące u podstaw wsparcia dla rolnictwa zawartego w WPR dotyczą także, *mutatis mutandis*, akwakultury. Należy poprawić pozycję akwakultury i nadać jej taki sam priorytet w polityce, jako głównej dziedzinie, jak pozostałym dwóm głównym systemom produkcji żywności, czyli rolnictwu i rybołówstwu.

Strategia UE „Od pola do stołu” przewiduje rozwój ram prawnych dla zrównoważonych systemów żywnościowych, aby ułatwić i przyspieszyć przejście do zrównoważonego systemu żywnościowego w UE. Wspólne Centrum Badawcze (JRC) bada potencjalne elementy składowe takiej inicjatywy legislacyjnej³. JRC sugeruje, że zrównoważony rozwój powinien obejmować wymiar ekonomiczny, środowiskowy, społeczny, odporności i etyczny i stwierdza, że europejski popyt na ryby i owoce morza w znacznej mierze zaspokaja się w drodze importu oraz że zrównoważone „blue foods”, czyli zrównoważona żywność pochodzenia wodnego, mogłaby stanowić kamień węgielny zrównoważonego systemu żywnościowego.

Zrównoważona akwakultura UE może odegrać ważną rolę w zapewnianiu dóbr publicznych. Należą do nich (I) pożywna i zdrowa żywność o ograniczonym śladzie środowiskowym, (II) rozwój gospodarczy i możliwości pracy dla społeczności nadbrzeżnych i wiejskich, (III) zmniejszenie zanieczyszczeń, (IV) zachowanie ekosystemów i bioróżnorodności, (V) świadczenie usług ekosystemowych, (VI) zapewnienie wysokiego poziomu dobrostanu zwierząt dla ryb i innych czujących zwierząt wodnych oraz (VII) wkład w walkę ze zmianą klimatu. Komisja pragnie, by akwakultura w UE stała się punktem odniesienia dla sektora odpornego, konkurencyjnego i zachowującego ogólnoswiatowe standardy w kontekście zrównoważonego rozwoju i jakości⁴.

W tym kontekście AAC posiada następujące zalecenia dotyczące zmian WPRyb/WOR:

1. Długoterminowe cele dotyczące akwakultury UE należy ująć jako główną dziedzinę w TFEU. Należy opracować samodzielną wspólną politykę w sprawie akwakultury.
2. W międzyczasie należy zmienić nazwę WPRyb na wspólną politykę rybołówstwa i akwakultury (WPRybA).
3. WPRybA powinna mieć podobne cele dla akwakultury jak WPR dla rolnictwa. Powinny one zostać zmienione w celu zrównoważonego wzrostu produkcji przez dodanie obszarów nadbrzeżnych, a także zastąpienie terminu „przemysł rolno-spożywczy” terminem „przemysł

³ Concepts for a sustainable EU food system [Koncepcje na rzecz zrównoważonego systemu żywnościowego UE], JRC, luty 2022

⁴ Strategic guidelines for EU aquaculture for the period from 2021 to 2030, COM (2021) [Strategiczne wytyczne dla akwakultury UE na okres od roku 2021 do 2030, Komisja (2021)] – 236 wytycznych końcowych.

żywności pochodzenia wodnego”. Celem tego rozwoju nie musi być zwiększenie średniego spożycia żywności pochodzenia wodnego w UE, lecz raczej zapewnienie jednolitego rynku ryb pochodzących z bardziej zrównoważonych hodowli, zastąpienie importu i zapewnienie większego bezpieczeństwa żywności dla UE.

4. Politykę WPRybA należy dostosować do Zielonego Ładu oraz TFEU w drodze włączenia celu zapewniającego dobrostan ryb i innych czujących zwierząt. Dobrostan zwierząt stanowi istotny wymiar etyczny. Artykuł 13 TFEU nalega, aby opracowując i wdrażając politykę rybołówstwa „Unia i Państwa Członkowskie w pełni” uwzględniły „wymagania w zakresie dobrostanu zwierząt jako istot zdolnych do odczuwania”.
5. Należy priorytetowo potraktować włączenie w WPRybA Ekoschematu, obszarów z ograniczeniami naturalnymi (OON) oraz schematu hodowli organicznej dla akwakultury, a później schematów na potrzeby wczesnego wsparcia dla organizacji producentów, inwestycji kapitałowych w gospodarstwach, wsparcia dochodu dla młodych rolników oraz programu transferu wiedzy.
6. Dostosowanie i spójność celów WPRybA dotyczących akwakultury z przepisami i dyrektywami środowiskowymi UE to kluczowe wyzwanie, zaś poziom spójności różnych polityk UE należy oceniać w poszczególnych sektorach. Dotyczy to przede wszystkim ochrony wód zasiedlonych przez skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne, jak wskazano w Załączniku IV.1.ii do Dyrektywy ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej⁵.
7. WPRybA powinna jasno definiować zrównoważoną akwakulturę za pomocą zestawu wskaźników oraz odpowiadających im wartości progowych zrównoważonego rozwoju (wymiarzy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, odporności i etyczne), a także statki na potrzeby akwakultury i sposoby ich rejestracji⁶.
8. Ponieważ ponad połowa produktów żywnościowych pochodzenia wodnego spożywanych w UE pochodzi z importu z krajów spoza UE, należy poświęcić szczególną uwagę zapewnieniu równych warunków działania względem obowiązujących w imporcie. Wskaźnik samowystarczalności pod względem żywności pochodzenia wodnego należy uwzględnić w wymiarze WPRybA dotyczącym odporności.
9. Rozdział poświęcony zrównoważonej akwakulturze i zapewnieniu równych warunków działania należy ująć we wszystkich dwustronnych umowach handlowych, aby umożliwić egzekwowanie standardów zrównoważonego rozwoju dla eksportowanej i importowanej żywności pochodzenia wodnego⁷.

⁵ AAC recommendation on the coherence of zones concerning shellfish waters [Zalecenia AAC w sprawie spójności stref w odniesieniu do wód zasiedlonych przez skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne (grudzień 2021)]:

https://aac-europe.org/images/jdownloads/Recommendations/EN/AAC_Recommendation_-_Coherence_of_zones_concerning_shellfish_farming_2022_01.pdf

⁶ AAC recommendation on the control regulation [Zalecenia AAC dotyczące regulacji kontroli (marzec 2019)]:

https://aac-europe.org/images/Control_Regulation_Advice.pdf

⁷ „Sustainability criteria for fisheries and aquaculture products in CMO”, STECF report, 2021 [Kryteria zrównoważonego rozwoju dla produktów pochodzących z rybołówstwa i akwakultury we wspólnej organizacji rynku, raport STECF, 2021]

10. W WPRybA należy uwzględnić strategiczne wytyczne o kluczowym znaczeniu dla akwakultury.
11. Władzom państw członkowskich zajmującym się akwakulturą należy zapewnić lepsze szkolenia. Należy opracować transparentne kryteria decyzyjne, które zapewnią bardziej obiektywne decyzje na bazie danych naukowych.
12. Należy zapewnić, by finansowanie w ramach EFMRA, którego celem jest wspieranie inicjatyw producentów akwakultury w przeniesieniu działalności na dalszy etap łańcucha wartości i dostarczania produktów bezpośrednio konsumentom nie prowadziło do powstania nieuczciwej konkurencji względem działających już sprzedawców detalicznych owoców morza.

W odniesieniu do wspólnej organizacji rynku AAC odwołuje się do wcześniejszych zaleceń 2021–03 dotyczących informacji dla konsumentów⁸, 2022–03 dotyczących organizacji producentów⁹ oraz 2022–02 dotyczących równych warunków działania¹⁰.

⁸ AAC recommendation on the consumer information [Zalecenia AAC dotyczące informacji dla konsumentów (marzec 2021)]:

https://aac-europe.org/images/jdownloads/AAC_Recommendation_-_Consumer_Information_2021_03.pdf

⁹ AAC recommendation on the role of Producers' Organisations in the Sustainable Development of Aquaculture [Zalecenia AAC dotyczące Organizacji Producentów w zrównoważonym rozwoju akwakultury (grudzień 2021)]:

https://aac-europe.org/images/jdownloads/Recommendations/EN/AAC_Recommendation_-_Role_of_POs_2022_03.pdf

¹⁰ AAC Recommendation on achieving greater sustainability standards of imported aquaculture products and a level playing field [Zalecenia AAC dotyczące osiągnięcia wyższych standardów ekologicznych importowanych produktów akwakultury oraz równych warunków działania] (grudzień 2021):

https://aac-europe.org/images/jdownloads/Recommendations/PL/PL_AAC_Recommendation_-_Achieving_a_level-playing_field_2022_02.pdf

Komitet Doradczy ds. Akwakultury (AAC)

Rue Montoyer 31, 1000 Brussels, Belgium

Tel.: +32 (0) 2 720 00 73

E-mail: secretariat@aac-europe.org

Twitter: @aac_europe

www.aac-europe.org